XII. évfolyam Celldömölk, (Kisczell) 1910 március 6 10. szám.

KEMENES VIDÉK

KÖZERDEKŰ FÜGGETLEN UJSÁG.

„(KISCZELL és VIDÉKE)“ Megjelenik minden vasárnap. „(KISCZELL és VIDÉKE)“

Előfizetési ár:
Egy évre . . . 8 kor. | Negyedévre . . 2 kor. —
Fél évre . . . 4 „ | Egyes szám ára — „ 20 „
Szerkesztővel értekezhetni: kedd, szerda és csütörtökön.

Felelős szerkesztő: Huss Gyula

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Celldömölk, Dömölki-utca, Gombás-ház — Ide intézendők a lap szellemi és anyagi részét illető mindennemű küldemények.

A hitel.

Az ember mint a társadalomnak tagja, egymagában képtelen volna mindazon kivánalmak és igények teljesitére, melyeket a tudás sokoldalusága az emberi munkásság évezredes eredményeképp összehordott. Éppen azért a társadalmi élet foglalkozási ágra oszlik fel, hogy az egyes kivánalmaknak más más egyén, más-más foglalkozási csoport tegyen eleget.

Már ebből a meghatározásból is látjuk azt, hogy mivel nem vagyunk képesek mindent magunk megtenni, azért az egyik ember rászorul a másik segitségére, tudását, képességét veszi igénybe. Az egész társadalmi élet ilyen kölcsönös gyámolitáson épült fel. S egyik lényegesités megtalálja a maga ellenszolgáltatását. Ha ez az ellenszolgálat bármely okból elmarad, akkor társadalmi zavar áll be, melynek sulyosabb fajtáihoz a becsapast és csalást számithatjuk.

Fordulhat elő azonban olyan eset is, midőn az anyagi vagy szellemi támogatást nem viszonozhatjuk azonnal, hanem csak bizonyos idő multva. Ha ezen ellenszolgáltatás késedelmének előzetes megállapodás az oka, akkor az a jogviszony áll elő, amit a közéletben hitel néven nevezünk.

Sok ember veszi igénybe a hitelt annélkül, hogy annak lényegével tisztában volna. Sok keserüség, nyomor és nélkülözés követi annak nyomát csak azért, mert nem tudnak vele okosan bánni. Hány ember jutott koldusbotra csak azért, mert nem tudta, hogy a hitel jó és rossz oldalának hol van a kellő határa és addig kisérletezett vele, mig az végre tönkre tette, eltiporta. Mert a hitel amilyen hasznos lehet arra nézve, aki vele okosan tud élni, éppen olyan kárt is okozhat, ha olyan előnyt várunk tőle, amely természetével meg nem egyezik

Vannak például, akik azt gondolják, hogy a hitel igénybevételéve maguknak tőkét szereznek. Holott a hitel tőkegyüjtésre nem alkalmas, legfölebb a meglevő tőkét tuddja mozgásba hozni.

Sokan megpróbálták már, hogy züllött birtokviszonyainkat hitel igénybevétele mellett rendezzék, jóllehet a ráforditott kölcsönpénz nagyobb jövedelmet igényel, mint a mennyi a vele rendbe hozott birtok ad. A hitel igénybevételének tehát okszerűen csak akkor van elfogadható értelme, ha annak gyámolitásával magasabb arányu jövödelemre van kilátásunk, mint amennyibe nekünk a kölcsönpénz kerül. A hitel tulfeszitése, meg határozottan veszedelmes, mert az még netalán meglevő vagyonunkat is fölemészti.

A hitelnek már ebből a kényes természetéből is láthatjuk, hogy nagy veszedelmet rejt magában arra nézve, aki nem tud vele okosen élni. De mennyivel sulyosabb lesz ez az eset akkor, ha a hitelező a hitelt visszaélésre akarja felhasználni.

A hitellel való visszaéléseknek nagymérvü elterjedését semmi sem igazolta jobban, mint az uzsora törvény megalkotása. Hány szegény embert koldusbotra juttattak a szivtelen zsebrákok addig, kihasználván azok tudatlanságát és szorult helyzetét, mert nem volt senki aki, utálatos gaz munkájuknak utját állotta volna.

Az uzsora törvény a hitellel való visszaélést ugyan szigoruan bünteti, mindazonáltal történik még most is elég visszaélés, amit a kereskedelmi törvény ha nem is enged meg, de legalább tűri, a szegény adós meg nem tud ellene védekezni.

Ilyen visszaélésnek tartjuk például azt, ha a hitelező, akkor szoritja az adóst fizetések teljesitésére, mikor ugyis tudja, hogy abban az időben annak nem áll módjában. Így a kisgazdától ne

TARCA.

Csalódva.

Irta: RUDIARD KAPLING.

Midőn a vonat Gravesandben elhagyta a Bombayba induló gőzhajót, hogy a városba visszaterjen, sokan zokogtak a vaggonokban. Leghevesebben miss Ágnes Laiter sirt. E ég oka is volt ra. Az egyetlen férfi, akit valaha szeretett, Indiába távozott. És India, mint mindenki tudja, szép egyenletesen dimgelekre, tigrisekre, szemüveges kigyókra és sepovokra oszlik.

Phil Garron ott állt az esőben a gőzhajó fedélzetének karfájára támaszkodva s szintén boldogtalan volt, de nem sirt. A „teá“-hoz küldték. Hogy ezzel tulajdonképpen mi is van mondva, arról neki volt a legcsekélyebb sejtelme. Azt hitte, hogy ágaskodó paripán, teacserjékkel betültetett halmokon kell majd átszáguldania s hogy ezért busás fizetést fog kapni. Ép ezert nagyon is levolt kötelezve nagybátyjának, aki őt ez álláshoz segitette. Az volt a célja, hogy összes tartozásait tisztázza, tetteit szabályozza s fizetésének nagyrészét megtakaritja, hogy, csakhamar visszatérhessen és elvehesse Laiter Ágnést. Phil Garron barátai társaságában elég tétlenül eltöltött három évet s minthogy semmi dolga sem volt, természetesen szerelmes lett. Szép legény volt, de felfogásban, véleményben és alapelvekben ingadozó. Noha barátainak nem volt valami különös terhére, mégis szivből örültek, midőn elbucsuzott, hogy Darjilingbe távozzék a titokzatos teahivatalhoz.

— Isten veled, kedves gyermek! — kiálltották feléje. — Légy rajta, hogy ne lássunk viszont! — ezt azonban már csak ugy gondolták hozzá.

Az utazás tartama alatt nagy ferveket szőtt. Mindenkit megfog lepni tetterejével, dolgozni fog, mint egy ló, hogy végre diadalmasan hazavihesse Laiter Ágnest. Jó tulajdonságai mellett az volt az egyedüli hibája, hogy gyenge volt, nagyon gyenge. Jellemében nem volt felfedezhető valamely különös erkölcstelenség, azonban elégtelen volt és lágy, mint egy agyagdarab.

Mig tehát Laiter Ágnes vörösre sirta szemeit, — családja ellenezte e házasságot, — addig Phil Darjilingbe utazott, „a bengáliai tenger egy kikötőjébe“, mint anyja magyarázólag mondta barátainak. A hajón csakhamar otthonosan érezte magát, ismeretségeket kötött, hatalmas számlát csinált szeszes italokban és minden kikötőből óriási leveleket irt Laiter Ágnesnek. Azután megérkezett tevékenysége szinhelyére, egy Darjiling és Kangra közt elterülő ültetvényre; s jóllehet a jövedelem, ló és a munkakör nem egészen felelt meg ezekről alkotott véleményének, eleinte mégis jól ment minden s növelte kitartásához füzött reményét...

Időhaladtával, midőn munkája szaporodott, Laiter Ágnes képe lassan-lassan eltünt emlékezetéből s csak üres idejében tért vissza, amely nem volt tulságosan gyakori. Körülbelül két hét multva teljesen elfeledte s csak ugy röptében emlékezett rá, mint az iskolásfiu, aki elfeledte megtanulni feladatát. A leány azonban nem feledkezett meg róla, mert azok kösül való volt, akik nem tudnak feledni. Azonban egy másik férfi mutatkozott be anyjának, egy fiatal ember, akit valóban lehetetlen volt figyelembe nem venni; a Phillel való egybekelés lehetősége még távolabb volt, mint valaha, a leányra nyomást gyakoroltak, a dal vége tehát az lett, hogy Ágnes nőül ment hozzá, miutan előbb viharossan szenvedélyes levelet irt Philnek, a darjilingi vadonba, melyben kijelentette, hogy egész életében nem lesz több boldog perce. Ez valóságos jövendölés volt.

Phil megkapta a levelet s meg volt róla győződve, hogy hallatlan igazságtalanság történt vele. Elhitette magával, hogy ő a világ leghübb szerelmese s hogy a leány rosszul bánt vele. Leült és bucsu levelet irt, egy megható költeményt az ismert „a világ végezetéig, Ámen“-nel a végén. Phil bérmentesitette levelét s minden szót, amit leirt, legalább harmadfélnapig át is érzett. Az utolsó fellobbanása volt ez a tüz végleges kialvása előtt.

Ez a levél Laiter Ágnest nagyon boldogtalanná tette. Sirt és elrejtette irósztalában. Azután valakiné asszony lett belőle, amint családja óhajtotta. Az engedelmesség kötelessége minden keresztény szüznek.

Phil pedig ment a maga utján s levelére nem gondolt többé máskép, mint talán a müvész szokott jól sikerült vázlatára. Utja nem volt

májusban kérjék adósagának kiegyenlitését, mert akkor van nála a legkevesebb pénz, hanem aratás után, amikor már a termést értékesitheti. És mégis hányszor tapasztaljuk ennek az ellenkezőjét. A szegény ember nyomorhelyzetét iparkodnak hihasználni arra, hogy belőle maguknak előnyt biztositsanak. Hány szegény ember adja oda legszebb süldőjét, pulykáját, libáját, csakhogy szorult helyzetében ne szoritsák tőle a hátralékos kamatot. Hiszen ugyis megfizeti a késedelmet, amihelyt csak teheti. Ezeket az ajándékokat természetesen nem számitják be a kamat fejében. Csak lelkiismeretlen ember kell hozzá, akkor az ilyen visszaélés könnyen megy. Hogy képviselő választások idejében az adósokat terrorizálják a kölcsönök felmondásával fenyegetik, ha nem szavaznak az általuk támogatott jelöltre. Ezt már nem is tekintik visszaélésnek. Pedig ha az adós megfizeti kölcsön pénzének kamatát, kereskedelmi szempontból már több szolgáltatásra nem kötelezhető. Aki mégis ilyent kiván tőle, az visszaélést követ el.

Vannak még olyan hitelezők is, akik az adós tudatlanságát arra használják, hogy tőlük különböző cimeken magasabb kamatot szednek, Az ilyen ügyletek lebonyolitását természetesen nem irásban, hanem csakugy négyszemközt szokták elintézni. Ha pedig irásban akarják elintézni, akkor meg az a gyakorlat, hogy a kamatot hozzá számitják a tőkéhez; s s erről állitanak ki adóslevelet.

A hitelezés káros hatása még a könnyelműségből származó hitelnél nyilvánul. A mikor a kiskoruak gyengéit iparkodnak kizsákmányolni. Az élet olyanokról is számtalan példát mutat fel.

Szóval a hitel nagy hasznára lehet annak, aki vele okosan tud élni. de éppen azoknál szokott legtöbb kárt okozni, akik pedig legelőször rászorulnak, tudniillik, a szegényebb néposztályoknál. Nem csoda tehát, hogy annyi visszaéléssel találkozunk, minthogy a gonoszság mindig rókauton jár és neki a tudatlanság és nyomor a legbiztosabb kenyere.

Álhumanismus a társadalmi védelemben.

Nyugodt lélekkel elmondhatni, hogy régen nem volt még olyan kérdés, mely jobban foglalkoztatta volna a társadalmat, mint az amelyet patronage néven hallunk emlegetni. Mintha évtizedek mulasztását akarná helyrehozni a társadalom, mintha felismerné kötelességét, melyet annyi időn keresztül elhanyagolt, öntudatra ébredt és keresi a tért, az alkalmat, hogy a társadalmi védelemből kivegye a maga részét. Annyi soktól eltekintve korántsem kicsinylendő nyomatéka és sulya van e mozgalomnak s ez az. hogy az egész társadalom, mint ilyen összességében, egy vezérgondolatban összeforrva felismeri, érzi és tudja is erejét.

Ez egész természetes is, mert alapja e mozgalomnak az emberbaráti érzés és a jövő nemzedékének a megmentése

den ember élethivatásához, rendeltetéséhez.. Ugy tudja, azt érzi minden ember, hogy önszükségletét képezni gondolkodni a faj fenntartásáról és ezen alapjában letagadhatatlan állati ösztön széppé nemessé válik a szeretet által gyakorolt társadalmi védelem munkájában.

De nem szabad és nem lehet, hogy ez a merőben altruisztikus ösztön csak abban nyerjen kielégülést, hogy kiki csak a védelem munkáját gyakorolja és ebben a munkában az egyéni hajlamosság vagy hangulat vezesse, irányitsa cselekedetét; fel kell használni azokat az eszközöket, melyek az élet minden körülményei között, emberi számitás és tapasztalat szerint olyan alapokat raknak le az erkölcsi romlásnak kitett vagy züllésnak indult gyermek és fiatalkoru lelkében, melyek birtokában képessé teszik ezt majd az élettel való megküzdésre. Akaraterőt a testet a lelket megacélozó akaraterőt kell beplántálni a gyermek lélekbe. Hiszen miért bukott el a fiatalkoru az életküzdelemben? Mert nem volt ellentálló ereje Nem volt megállapitott, eléggé kifejlett foku és erejű energiája, melyben megkülönböztetni és ellen állani képes lett volna. Ezt az akaraterőt kell felkelteni, erősité, ellen állóvá tenni. szilárdá tenni hogy csak azt is remélhessük, hogy az életküzdelemben helyt álljon ujra el ne bukjék. És hogy érjük ez el? Bizonyára nem csupán a sz retettel. nem, hanem a következetes erélyel. mely erélyben a szeretet hajszálere. mint kőzetben a nemes érc, mindenkor felcsillámlik és a fiatalkoruval szemben követett eljárás, magaviselet mindig következetesen határozott. komoly es erélyes lesz. Nem mosolygásra. bársony tapintatu simogatásra, nem szánalomból akadt gyöngeségre van szükség első sorban, hanem nyilt tekintetre, támaszkodásra alkalmas kifogásra és józan látásra. Az életre kell nevelni, az életnek kell megmenteni a züllésnek indult jövő nemzedéket. Az életnek ahol puhaság, simogatás nem mindenkor vár reá, hanem a sok kemény ökölcsapása, mely ellen akaraterejével védekezni kell s amelytől megszédülni, ujra elbuknia még sem szabad.

Álhumanismus az, a mely azt hirdeti hogy a nevelés eszköze testi fenyiték nem lehet. Álhumanismus az, amely az erkölcs [illegible] mikor a barbaris[illegible] nustól való á szeméremből, eszményekből lehet csak megalkotni s ezeket a valóságokat az élet, a tapasztalat jelöli ki mindannyik számára. Kétségtelen csalódás és kinos kiábrándulás vár reánk, ha azt hiszszük, hogy a gyermeklélek sejtelmeit, á iatalokra gerjedelmeit egyedül a szóval oktató nevelés avagy csak az erkölcsi prédikáció menti meg az elzülléstől, a megromlástól.

És sajnos. hogy a társadalmi védelem gyakorlati megvalósitását célzó miniszteri rendelet nem érvényesiti intézkedéseiben ezt a bevált módszert. Az iskolai fenyitésnél kifejezetten kizárja a testi fenyitéket, a fiatalkoruak szabadságvesztés büntetés végrehajtásánál elfogadja ugyan, de annyira körülláncolta és korlátozza azt, hogy már ezidtal kizártnak tekinthető annak alkalmazása is.

Általánositani különösen a fenyiték e módjánál nem szeretünk. Nem szemforgatás, de meggyőződés mondatja velünk hogy a durvaság. a gorombaság nem eszköze a javitásnak. Hanem igenis állitjuk. hogy egyeni természet szerint, kellő időben, megfelelő mértékben és kiéhezhető szeretetből gyakorolt testi fenyiték nélkül hiába való a legszentebb törekvés [illegible] unk.

És különös, hogy a házi fegyelem (értsd a testi fenyitéket) jogát a tételes törvény elismerte, szükségességét a gyakorlat megerősitette s még a humanismus jegyében született koráramat sem döntötte meg. Szászámra megy azoknak az itéleteknek száza, amelyben a házi fegyelem kötelességei sanctionálva van. Pedig azt nem lehetne általában mondani, hogy ezt a jogot csak züllésnek indult vagy romlás veszélyének kitett gyermekkel szemben alkalmazta, szülő, tanitó, mester egyaránt. Annál csodálatosabb, hogy a modern törvényhozás egyik legszebb hajtása; a büntető novella kivételt állapitott meg: tiltja a testi fenyitéket általában vagy nagyon, de nagyon korlátozza azt. Pedig hányszor, de hányszor áldó kéz az, amely üt, sujt s hányan tudjuk s érezzük, hogy ez az ütés szeretetből fakadt, szeretetből cselekedett. Avagy nem lenne szabad soha, de soha érezni ezt a szerető kezet azoknak, kik az erkölcsi bélyeget már azáltal viselik, hogy romlás veszélyének kitett, züllésnek indult, a társadalom védelmére szorult gyermekek és fiatalkoruak.

[illegible] hetett nevezni, Dunmayá-hoz vezetett, a bennszülött hadsereg egyik tisztének leányához. A leánynak jó adag felföldi vér folyt ereiben s a többi felföldi nőhöz hasonlóan, épen nem volt penészvirág.

Phil lassan-lassan feloldott minden köteléket, mely Angliához fűzte és Indiát kezdte hazájának tartani. Föltette magában, hogy nőül veszi a felföldi leányt és ott letelepedig. Ekkor 27 éves volt. Az anglikán vallás szertartása szerint nőül vette Dunmayát. A szomszéd telepitvényesek közül néhányan azt mondták, hogy Phil bolond, mások viszont ugy vélekedtek, hogy nagyon ismokos. Dunmaya igen derék asszony volt s bár az angolokat nagyra becsülte, éles szeme volt férje gyengéi iránt. Gondját viselte urának s alig egy év leforgása alatt ruházkodás és viselkedés tekintetében elfogadható imitációja lett egy angol hölgynek.

Azonközben az emlitett levél ott hevert Ágnes irásztalában. Ő maga néha-néha rágondolt a szegény, elhagyott s a darjilingi kigyók és tigrisek közt görnyedve dolgozó Philre, aki fáradságos munkája közben is táplálja a hiu reményt, hogy valaha az övé lesz. Férje fölért egy tucat Phillel, de szivbajos volt. Három évvel esküvője után, miután Nizzában és Algirban hasztalan keresett gyogyulást, Bombayba utazott, ahol meghalt és Ágnesnek visszaadta szabadságát. Miután ez istenfélő asszony volt, e halálesetben s a helyen, melyen ez bekövetkezett, a gondviselés utmutatását látta s midőn a csapás után magához tért, elő vette Phil levelét a stb-

csokolta azt, Bombayban senkisem ösmerte őt; ura volt férje vagyonának. mely nem volt csekély s Phil — kéznél volt, természetesen nem szép, sőt illetlen dolog volt. hogy Ágnes reményhősnőhöz hasonlóan fölkerekedett Phil keresésére, hogy felajánlja neki kezét és vagyonát.

Megtalálta. Egy teljes hónap kellett neki ehhez, mert az ültetvény nem annyira a darjilingi, mint a kamorai kerületben feküdt. Phil alig volt meghatva, de Dunmaya nagyon barátságos volt hozzá.

A borzasztó és kellemetlen a dologban az. hogy Philt, aki nem érdemli meg, hogy az ember kétszer rágondoljon, Dunmaya szerette és szeretni fogja, de még jobban Ágnes, akinek ugy látszik. tönkretette egész életét.

S még ennél is rosszabb, hogy Dunmaya tisztességes embert farag belőle, aki végül még az ő befolyása következtében megmenekül az elhatározástól.

Pedig megérdemelné, hogy az ördög elvigye.

Alhumanismus. A szeretet gyökere a szivben van, ereje tettekben nyilatkozik meg s ezt a szeretetet joga van érezni mindenkinek, ki e földre megszületett.

Levél a szerkesztőhöz.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Becses lapjának pár héttel ezelőtt megjelent egyik számában Kossuth Ferencnek egy levele közöltetett, amelyben tudomásul veszi, Dr. Ostffy Lajos jelöltetését. E levél eredetére nézve az igazság érdekében a következőket tartom szükségesnek nyilvánosságra hozni.

A celldömölki választókerület függetlenségi pártja a képviselőjelölést már rég időtől fogva akként szokta megejteni, hogy összehivta az ugynevezett végrehajtó vagy nagybizottságot a mely a pártvezetőségből t. i. elnök, alelnők, jegyzők és az egyes községekből megválasztott bizalmi férfiakból áll. Ezen bizottságot a párt Celldömölkön nem régen tartott közgyülésén ismételten ujra meg is alakitotta.

A képviselő választások közelségére való tekintetből a part elnöke dr. Porkoláb Mihály a pártvezetőséget január hóban értekezletre hivta össze, a melyen két jelölt ajálntatott és pedig Dr. Maróthy László és Dr. Ostffy Lajos, a vezetőség többsége Dr. Ostffy mellett foglalt állást Én mint a párt egyik alelnőke az értekezleten azon elöterjesztést tettem, — hogy mivel mi alig egypáran mint a vezetőség tagjai ugy sem vagyunk jogositva a jelölés dolgában dönö határozatot hozni s igy esetleg valakit a párt többségének nyakára erőszakolni, mert a képviselőjelölt személyének megállapitása a párt nagy végrehajtóbizottságának a hatáskörébe tartozik — az elnök hivja össze a nevezett bizottságot és ez döntsön a kérdésben,

Arról, hogy az értekezleten történtek Kossuth Ferenccel mint a központi vezetőség elnökével közöltetnek, emlités egyáltalán nem történt és igy ez jogasan nem is volt oda bejelenthető, de ha már közöltetett is, az igazság érdekében a kellő értelmében kellett volna közölni, hogy dr. Maróthy László jelöltetéséről a központ szinten tudomást vehetett volna. Igy történt azután, hogy a párt elnöke a központi vezetőségnek csak Ostffy jelöltetését hozta tudomására, Maróthy jelöltetését pedig egyszerüen elhallgatta, s egyszersmind Kossuth Ferencnél Ostffy részére ajánló levél kiadását eszközölte ki. Miután ezekből lát tam, hogy a párt elnöke a vezetőség egy részének tudtával ily módon a párt választmányának valóságos kizárásával igyekezett Ostffy jelöltetését a pártra ráerőszakolni, nem vártam tovább hanem bejelentettem dr. Maróthy jelöltetését Kossuth Ferenc párt elnök urnak, ki a jelölést iudomásul véve hozzám a következő levelet tntézte:

Tisztelt Alelnök Ur!

Válaszul a hozzám intézett megkeresésére és bejelentésére van szerencsém önnel tudatni, hogy Berzsenyi és Porkoláb pártelnök mielőtt Maróthy jelöltetéséről hirt kaptam volna, nálam mint a központ elnökénél Ostffy jelöltetésének elfogadását szorgalmazta, aminek természetesen nem volt semmi okom eleget nem tenni, és a számára kért ajánló levelet ki nem állitani.

Azonban minthogy a pártközpontjának állandó és megváltoztathatatlan elve az, hogy a midőn pártunkhoz tartozó két jelölt áll egymással szemben a párt központja teljesen semleges marad, ebből kifolyólag, ha tudtam volna azt, hogy a kerület egy része Maróthyt lépteti fel. pártunk programmjával, az emlitett ajánló levelet éppen ugy nem adhattam volna meg, mint ahogy Maróthynak nem adhatok most hasonértelmü levelet, mert mind a két jelölttel szemben egészen egyenlő magatartást kiván a központ követni, semlegességét a legteljessebb mérvben fenntartani óhajtja és bármelyik jelölt lesz megválasztva, pártunk a megválasztottat örömmel fogadja. Hazafias üdvözlettel vagyok tisztelő

igaz hive
KOSSUTH FERENCZ
elnök.

Azt hiszem a fenti levél eléggé megvilágitja az általam rajzolt képet. Szükségesnek tartottam ezt a nyilvánosságra hozni, mert Maróthy személye nem szorult ugyan arra, hogy mellette hirlapi reklám cikket irjanak, de az igazság felderitése mindenkinek erkölcsi kötelessége, annál inkább nekem mint a párt egyik alelnökének, aki a tisztségnél fogva a párttal szemben kötelezettségekkel tartozik.

Kiváló tisztelettel
Dr. HETTHÉSSY ELEK
a függ. Kossuth párt alelnöke.

UJDONSÁGOK.

— **Jelölés az apátság betöltésére.** Hajdu Tibor dr. panonhalmi főapat a celldömölki apátságra a választást március 18-ára tüzte ki. Jelöltek Hollóssy Rupert esztergomi főgimnáziumi igazgató és Lingl Valérián balatonfüredi igazgató. Tehát még a husvéti ünnepek előtt be lesz töltve apátságunk, azonban a megválasztott apát csak januisban fogja celldömölkön elfoglalni székhelyét.

— **Hernyóirtás.** Községünk elöljárósága figyelmezteti a birtokosokat, hogy a gyümölcsfakról a hernyófészkeket elpusztitsák. A hanyag gazdákat pénzbüntetéssel sujtják.

— **Szivárvány.** Gyönyörü látványban volt részünk mult vasarnap délután mindannyiunknak a Kemenesalján. 5—6 óra között az eső után kiderült az idő és a lenyugvó nap gyönyörü kettős szivárványt tükrözött az égre. Az idén már másodszor volt részünk mindezekben gyönyörködni, hogy azonban jóra fog e vezetni a dolog, az még a jövő kérdése.

— **Uj főispán.** A hivatalos lap mult vasárnapi száma közli, miszerint Ő Felsége, a király Békássy István dr. földbirtokost a miniszterelnök előterjesztésere Vas-vármegye és Szombathely r. t. város főispánjává kinvezte

— **A Lucernás uj veszedelme.** Francia és Olaszországból ujabban lucerna magot szállitanak Ausztria-Magyarországba s több kereskedő ezen külföldi termékkel akarja gazdáinkat ellátni. Gazdasági intézetek kisérletet tettek a különféle származásu lucerna magokkal s arra a meggyőződésre jutottak, hogy a magyar lucerna a legjobb, mert az idő viszontagságainak legjobban ellent tud állani, egészen tél álló és igen dus növényzetet ad, mig az egykor oly hires Provencei lucerna mag, — miután a hirhedt turkesztáni mag után nyeretett, — nemcsak, hogy sem a fagyot, sem a szárazságot ki nem birja, hanem azonkivül rendesen megtámadja a lisztharmat és ez annyira elgyengiti a növényeket, hogy a fejlődésben nagyon is visszamarad s legfeljebb csak egyharmadrész annyi hozamot nyujt, mint a hazai lucerna. Különben gazdáink figyelmét ezen különféle káros következményekre Mauthner Ödön magkereskedőnk ugy több rendbeli cikkeiben, mint arjegyzékében állandóan ébren tartja.

— **Milyen idő lesz?** A jelenlegi szokatlan enyhe időjárást „Meteor" az üstökös járásokból eredő elektromos hatásoknak tulajdonitja. Márc. hónapra következő a jóslata: Március legerősebb hatásu változási napjai: 8, 13, 18 és 26-iakaiak. Ezek közül a 8 enyhe, a 13 hideg. csapadékos, 18 változó. inkább enyhe és 26 száraz, szeles és hideg jellegü.

— **Alkoholisták figyelmébe.** A főváros közelében, Dunaharasztin, Pest megye, gyönyörü szép helyen fekszik a „Park Szanatorium, amely jóformán egyedülálló és nélkülözheteten szanatorium alkoholisták részére. A szanatorium már eddig is nagy sikerre tekinthet vissza, mert az ott elhelyezett betegek teljes gyógyulást találtak. A betegek kitünő diettaszerü ellátásban részesülnek és egyuttal mindennemü testi és szellemi szórakozásban is részük van. Az árak szolidak, mérsékeltek. Felvilágositással és prospektussal készséggel szolgál: Park Szanatorium Igazgatósága, Dunaharaszti, Pest megye.

— **A főváros egyik legfontosabb egészségügyi intézete** dr. Batiztalvy István Zoltán egy. tanár Pest vm. t. főorvosának az operativ és müfogászat speciálistájának fogorvosi intézete (Károly körut 3 sz.) A főváros ezenjoggal egyedütinek mondható ily-nemü intézményének, melyben évtizedeken keresztül száz és százezer fogbetegség kezeltetett, csakis e célra átalakitott helyiségei a közegészségügy és operativ kivánalmainak megfelelően a legmodernebbül vannak berendezve. Évek óta jól begyakorolt mütői az igazgató személyes közremüködésével egész nap reggel 8 órától este 7-ig nyujtanak biztos segélyt a fogfájás kinzó betegsége által gyötörtetteknek. Az intézet laboratoriummal és technikai mühellyel van összekötve, hol a legjobb rendszerü müfogpótlások készülnek és minden kellemetlenség nélkül helyeztetnek be. Mérsékelt árak. Lévelekre az intézet készséggel válaszol.

— **Tilos a husszállitás.** Szombathelyre hatósági bélyegzés nélkül. A szombathelyi rendőrkapitányság ugyanis miután többször tapasztalta hogy a vidékbeli kösségekből husnemüket szállitanak be anélkül, hogy igazolnák a husnak egészséges állattól való származását: figyelmezteti a vidékbeli husszállitókat, hogy csak hatósági bélyegzővel és igazolvánnyal ellátott husmüek vihetők be, ellenkező esetben a hus elkoboztatik.

— **Foglyok meglátogatása az ügyészségi fogházban.** A szombathelyi ügyészség ugy határozott, hogy a központi fogházban letartóztatott foglyokat meglátogatni és azokkal beszélni csak minden hó 1-ső vasárnapján lehet. A husvéti a karácsonyi és Szent István napi kedvezmények érvényben maradnak.

— **Lóher és lucerna magvakat** termesztes céljából csakis az arankamentességet igazoló hatósági ólómzárral ellátott zsákokban szabad árusitani. Az ezen szabály ellen vétők érzékeny büntetéssel sujtatnak.

— **A Jánosházai Takarékpénztár** és Jánosházavidéki Takarékpénztár az ottani „Malbisch Arumin (mezteleneket felruházó) egylet céljaira 50—50 koronát adományoztak, mely jótékonyságért ez uton is hálás köszönetet mond az egylet elnöksége.

— **A celldömölki kaszinó közgyülése.** A celldömölki kaszinó e hó 16-án rendkivüli közgyülést tart, amelynek során Gácser József plébános a kaszinó megbizasából emlékbeszédet mond Szentimrey Márton, a kaszinó elhunyt disztagja felett. A rendkivüli közgyülésen megállapitják, a kaszinó házi estéinek sorát és az első teaestélyt április 2-ára fogják kitüzni.

Kiadó lakás.

Celldömölkön, a dömölki utcában, ujonnan épült házban kiadó egy három szobás lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel. Bérbe venni szándékozóknak bővebb értesitést ad a tulajdonos:

Szalay József.

Hirdetmény.

Alulirottnál, Egyházashetyén februar hó 27-én, esetleg az utánna következő vasárnap is, reggel 9 órakor kezdődőleg önkéntes árverés tartatik, amelyen gazdasági eszközök (szekerek, ekék, boronák, hengerek, vetőgépek, szecskavágó járgány stb.) adatnak el.

Ugyanott őszi, tavaszi szalma, s 600 kéve rázott zsupp és takarmány, valamint circa 100 qu. burgonya is van eladó.

Egyházashetye, 1910 febr.

Tompos Zsigmond.

JÁNOSHÁZAVIDÉKI TAKARÉKPÉNZTÁR R.-társaság

zármérlege 1909 évi deczember 31-én.

VAGYON

Főkönyvi lapszám	VAGYON	korona	fillér
177	Pénzkészlet	2986	71
172	Váltó (jelzálog biztosítva 85,000 K.)	1171823	—
178	Jelzálog	251911	—
173	Fedezett melletti folyó-számlák	109493	94
83,141	Idegen intézeteknél elhelyezett tőkék	45738	43
130	Ingatlan	16000	—
91	Értékpapír	3721	—
162	Postatakarékpénztár	1040	03
176	Ciró-számla (O. M. B.)	415	59
144	Felszerelés	810	—
156	Átmeneti viszleszámitolási kamat	835	—
		1631650	70

TEHER

Főkönyvi lapszám	TEHER		korona	fillér
2	Részvénytőke	200.000 —		
24	Tartalékalap	120.000 —		
170	Biztositéki-alap	3500 —	322500	—
180	Nyugdijalap		7900	
161	Takarékbetét		1104226	24
	Visszleszámitolt váltók		148126	19
153	Átmeneti kamatok		10728	—
67	Nyer. áthozat a mult évről (megadóztatva) 42555			
	1909. évi tiszta nyereség	— 3674472	37170	27
			1631650	70

Veszteség és nyereség számla.

VESZTESÉG

Fő lapszám	VESZTESÉG		korona	fillér
169	Betét kamat	41618 19		
171	" adó	4161 83	45780	
104	Nyugdijalap kamatai		449	
166	Kezelési költség		3441	
179	Adó			
155	Fizetések			
156	Visszleszámitolási kamat		12461	
130	Ingatlanból leirás			
144	Felszerelésből "	90	473	
	Nyereség-egyenleg		37170	27
			116528	07

NYERESÉG

Főkönyvi lapszám	NYERESÉG	korona	fillér
67	Mult évi nyeremény áthozat	425	
153	Váltó és jelzálog kamat	104473	
163	Folyószámla kamat 8500 59		
83,141	Idegen intézetnél elhelyezett tőkék kamatai 738 43	9239	
154	Üzleti dij és egyébb bevételek	1789	
136	Házbér	600	
		116528	07

A pénztárért:
Bauck Sándor sk. pénztárnok; **Horváth Miklós sk.** elnök; **[illegible] Takáts Ferenc sk.** igazgató.

A könyvelésért:
Zellner Ferenc sk.; **Márkus Gyula sk.** ügyvezető-főkönyvelő; **Hirschler Sándor sk.**

Dr. Gitzl Gyula sk. ig tag; **Kohn Árnold sk.** ig tag

Jelen mérleg, veszteség és nyereseg számlát tüzetesen átvizsgáltuk, a fő és egyébb üzleti könyvekkel összehasonlitottuk s mindenben megegyezőnek és helyesnek találtuk.

Jánosháza, 1910 február hó 3-án

Dr. Karáthy László sk. fb. elnök. **Löb Ignác sk.** fb. tag. **Tompa Mihály sk.** fb. tag, **Iszovszky György sk.** fb. tag.

Szőlő-oltványoka

amerikai sima és [illegible] különféle fajokban szállit, fajtisztaságért jótállva, legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és *leg*megbizhatóbbnak ismert:

KÜLÖLLÉKENYI

ELSŐ SZŐLŐOLTVÁNYTELEP

Tulajdonos:

Tessék képes árjegyzéket kérni:

Az árjegyzékben találhatók az ország minden részéből érkezett ellenőrző levelek, annélfogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől ugy szó, mint irásbelileg bizonyságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbizhatóságáról.

Hirdetmény.

Alulirottnál, Egyházashetyén február hó 27-én, esetleg az utánna következő vasárnap is, reggel 9 órakor kezdődőleg önkéntes árverés tartatik, amelyen gazdasági eszközök (szekerek, ekék, boronák, hengerek, vetőgépek, szecskavágó járgány stb.) adatnak el.

Ugyanott őszi, tavaszi szalma, a 600 kéve rázott zsupp és takarmány, valamint circa 100 qu. burgonya is van eladó.

Egyházashetye, 1910 febr.

Tompos Zsigmod.

Nyomatott a kiadótulajdonos „Veszprémvármegye" lapkiadó vállalat gyermajtóján Devecserben 1910.

XII. évfolyam Celldömölk, (Kisczell) 1910 március 6 10. szám.

KEMENESVIDÉK

KÖZERDEKŰ FÜGGETLEN UJSÁG.

„(KISCZELL és VIDÉKE)“ Megjelenik minden vasárnap. „(KISCZELL és VIDÉKE)“

Előfizetési ár:
Egy évre . . . 8 kor. | Negyedévre . . 2 kor. —
Fél évre . . . 4 „ | Egyes szám ára — „ 20 „
Szerkesztővel értekezhetni: kedd, szerda és csütörtökön.

Felelős szerkesztő:
Huss Gyula

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Celldömölk, Dömölki-utca, Gombás-ház — Ide intézendők a lap szellemi és anyagi részét illető mindennemű küldemények.

A hitel.

Az ember mint a társadalomnak tagja, egymagában képtelen volna mindazon kivánalmak és igények teljesitére, melyeket a tudás sokoldalusága az emberi munkásság évezredes eredményeképp összehordott. Éppen azért a társadalmi élet foglalkozási ágra oszlik fel, hogy az egyes kivánalmaknak más más egyén, más-mas foglalkozási csoport tegyen eleget.

Már ebből a meghatározásból is látjuk azt, hogy mivel nem vagyunk képesek mindent magunk megtenni, azért az egyik ember rászorul a másik segitségére, tudását, képességét veszi igénybe. Az egész társadalmi élet ilyen kölcsönös gyámolitáson épült fel. S egyik lényegesités megtalálja a maga ellenszolgáltatását. Ha ez az ellenszolgálat bármely okból elmarad, akkor társadalmi zavar áll be, melynek sulyosabb fajtáihoz a becsapast és csalást számithatjuk.

Fordulhat elő azonban olyan eset is, midőn az anyagi vagy szellemi támogatást nem viszonozhatjuk azonnal, hanem csak bizonyos idő mulva. Ha ezen ellenszolgáltatás késedelmének előzetes megállapodás az oka, akkor az a jogviszony áll elő, amit a közéletben hitel néven nevezünk.

Sok ember veszi igénybe a hitelt annélkül, hogy annak lényegével tisztában volna. Sok keserüség, nyomor és nélkülözés követi annak nyomát csak azért, mert nem tudnak vele okosan bánni. Hány ember jutott koldusbotra csak azért, mert nem tudta, hogy a hitel jó és rossz oldalának hol van a kellő határa és addig kisérletezett vele, mig az végre tönkre tette, eltiporta. Mert a hitel amilyen hasznos lehet arra nézve, aki vele okosan tud élni, éppen olyan kárt is okozhat, ha olyan előnyt várunk tőle, amely természetével meg nem egyezik

Vannak például, akik azt gondolják, hogy a hitel igénybevételéve maguknak tőkét szereznek. Holott a hitel tőkegyüjtésre nem alkalmas, legfölebb a meglevő tőkét tuddja mozgásba hozni.

Sokan megpróbálták már, hogy züllött birtokviszonyainkat hitel igénybevétele mellett rendezzék, jóllehet ja ráforditott kölcsönpénz nagyobb jövedelmet igényel, mint a mennyi a vele rendbe hozott birtok ad. A hitel igénybevételének tehát okszerüen csak akkor van elfogadható értelme, ha annak gyámolitásával magasabb arányu jövödelemre van kilátásunk, mint amennyibe nekünk a kölcsönpénz kerül. A hitel tulfeszitése, meg határozottan veszedelmes, mert az még netalán meglevő vagyonunkat is fölemészti.

A hitelnek már ebből a kényes természetéből is láthatjuk, hogy nagy veszedelmet rejt magában arra nézve, aki nem tud vele okosen élni. De mennyivel sulyosabb lesz ez az eset akkor, ha a hitelező a hitelt visszaélésre akarja felhasználni.

A hitellel való visszaéléseknek nagymérvü elterjedését semmi sem igazolta jobban, mint az uzsora törvény megalkotása. Hány szegény embert koldusbotra juttattak a szivtelen zsebrákok addig, kihasználván azok tudatlanságát és szorult helyzetét, mert nem volt senki aki, utálatos gaz munkájuknak utját állotta volna.

Az uzsora törvény a hitellel való visszaélést ugyan szigoruan bünteti, mindazonáltal történik még most is elég visszaélés, amit a kereskedelmi törvény ha nem is enged meg, de legalább türi, a szegény adós meg nem tud ellene védekezni.

Ilyen visszaélésnek tartjuk például azt, ha a hitelező, akkor szoritja az adóst fizetések teljesitésére, mikor ugyis tudja, hogy abban az időben annak nem áll módjában. Igy a kisgazdától ne

TARCA.

Csalódva.

Irta: RUDIARD KAPLING.

Midőn a vonat Gravesandben elhagyta a Bombayba induló gőzhajót, hogy a városba visszaterjen, sokan zokogtak a vaggonokban. Leghevesebben miss Ágnes Laiter sirt. E ég oka is volt rá. Az egyetlen férfi, akit valaha szeretett, Indiába távozott. És India, mint mindenki tudja, szép egyenletesen diungelekre, tigrisekre, szemüveges kigyókra és sepovokra oszlik.

Phil Garron ott állt az esőben a gőzhajó fedélzetének karfájára támaszkodva s szintén boldogtalan volt, de nem sirt. A „teá“-hoz küldték. Hogy ezzel tulajdonképpen mi is van mondva, arról neki volt a legcsekélyebb sejtelme. Azt hitte, hogy ágaskodó paripán, teacserjékkel beültetett halmokon kell majd átszáguldania s hogy ezért busás fizetést fog kapni. Ép ezért nagyon is levolt kötelezve nagybátyjának, aki őt ez álláshoz segitette. Az volt a célja, hogy összes tartozásait tisztázza, tetteit szabályozza s fizetésének nagyrészét megtakaritja, hogy, csakhamar visszatérhessen és elvehesse Laiter Ágnést. Phil Garron barátai társaságában elég tétlenül eltöltött három évet s minthogy semmi dolga sem volt, természetesen szerelmes lett. Szép legény volt, de felfogásban, véleményben és alapelveiben ingadozó. Noha barátainak nem volt valami különös terhére, mégis szivből örültek, midőn elbucsuzott, hogy Darjilingbe távozzék a titokzatos teahivatalhoz.

— Isten veled, kedves gyermek! — kiálltották feléje. — Légy rajta, hogy ne lássunk viszont! — ezt azonban már csak ugy gondolták hozzá.

Az utazás tartama alatt nagy terveket szőtt. Mindenkit megfog lepni tetterejével, dolgozni fog, mint egy ló, hogy végre diadalmasan hazavihesse Laiter Ágnest. Jó tulajdonsagai mellett az volt az egyedüli hibája, hogy gyenge volt, nagyon gyenge. Jellemében nem volt felfedezhető valamely különös erkölcstelenség, azonban eléggtelen volt és lágy, mint egy agyagdarab.

Mig tehát Laiter Ágnes vörösre sirta szemeit, — családja ellenezte e házasságot, — addig Phil Darjilingbe utazott, „a bengáliai tenger egy kikötőjébe“, mint anyja magyarázólag mondta barátainak. A hajón csakhamar otthonosan érezte magát, ismeretségeket kötött, hatalmas számlát csinált szeszes italokban és minden kikötőből óriási leveleket irt Laiter Ágnesnek. Azután megérkezett tevékenysége szinhelyére, egy Darjiling és Kangra közt elterülő ültetvényre; s jóllehet a jövedelem, ló és a munkakör nem egészen felelt meg ezekről alkotott véleményének, eleinte mégis jól ment mindén s növelte kitartásához füzött reményét...

Időhaladtával, midőn munkája szaporodott, Laiter Ágnes képe lassan-lassan eltünt emlékezetéből s csak üres idejében tért vissza, amely nem volt tulságosan gyakori. Körülbelül két hét mulva teljesen elfeledte s csak ugy röptében emlékezett rá, mint az iskolásfiu, aki elfeledte megtanulni feladatát. A leány azonban nem feledkezett meg róla, mert azok kösül való volt, akik nem tudnak feledni. Azonban egy másik férfi mutatkozott be anyjának, egy fiatal ember, akit valóban lehetetlen volt figyelembe nem venni; a Phillel való egybekelés lehetősége még távolabb volt, mint valaha, a leányra nyomást gyakoroltak, a dal vége tehát az lett, hogy Ágnes nőül ment hozzá, miután előbb viharossan szenvedélyes levelet irt Philnek, a darjilingi vadonba, melyben kijelentette, hogy egész életében nem lesz több boldog perce. Ez valóságos jövendölés volt.

Phil megkapta a levelet s meg volt róla győződve, hogy hallatlan igazságtalanság történt vele. Elhitette magával, hogy ő a világ leghübb szerelmese s hogy a leány rosszul bánt vele. Leült és bucsu levelet irt, egy megható költeményt az ismert „a világ végezetéig, Ámen“-nel a végén. Phil bérmentesitette levelét s minden szót, amit leirt, legalább harmadfélnapig át is érzett. Az utolsó fellobbanása volt ez a tüz végleges kialvása előtt.

Ez a levél Laiter Ágnest nagyon boldogtalanná tette. Sirt és elrejtette iróasztalában. Azután valakiné asszony lett belőle, amint családja óhajtotta. Az engedelmesség kötelessége minden keresztény szüznek.

Phil pedig ment a maga utján s levelére nem gondolt többé másképp, mint talán a müvész szokott jól sikerült vázlatára. Utja nem volt

májusban kérjék adóságának kiegyenlitését, mert akkor van nála a legkevesebb pénz, hanem aratás után, amikor már a termést értékesitheti. És mégis hányszor tapasztaljuk ennek az ellenkezőjét. A szegény ember nyomorhelyzetét iparkodnak hihasználni arra, hogy belőle maguknak előnyt biztositsanak. Hány szegény ember adja oda legszebb suldőjét, pulykáját, libáját, csakhogy szorult helyzetében ne szoritsák tőle a hátralékos kamatot, Hiszen ugyis megfizeti a késedelmet, amihelyt csak teheti. Ezeket az ajándékokat természetesen nem számitják be a kamat fejében. Csak lelkiismeretlen ember kell hozzá, akkor az ilyen visszaélés könnyen megy. Hogy képviselő választások idejében az adósokat terrorizálják a kölcsönök felmondásával fenyegetik, ha nem szavaznak az általuk támogatott jelöltre. Ezt már nem is tekintik visszaélésnek. Pedig ha az adós megfizeti kölcsön pénzének kamatát, kereskedelmi szempontból már több szolgáltatásra nem kötelezhető. Aki az visszaélést követ el.

Vannak még olyan hitelezők is, akik az adós tudatlanságát arra használják, hogy tőlük különböző cimeken magasabb kamatot szednek, Az ilyen ügyletek lebonyolitását természetesen nem irásban, hanem csakugy négyszemközt szokták elintézni. Ha pedig irásban akarják elintézni, akkor meg az a gyakorlat, hogy a kamatot hozzá számitják a tőkéhez; s erről állitanak ki adóslevelet.

A hitelezés káros hatása még a könnyelmüségből származó hitelnél nyilvánul. A mikor a kiskoruak gyengéit iparkodnak kizsákmányolni, Az élet olyanokról is számtalan példát mutat fel.

Szóval a hitel nagy hasznára lehet annak, aki vele okosan tud élni. de éppen azoknál szokott legtöbb kárt okozni, akik pedig legelőször rászorulnak, tudniillik, a szegényebb néposztályoknál. Nem csoda tehát, hogy annyi visszaéléssel találkozunk, minthogy a gonoszság mindig rókauton jár és neki a tudatlanság és nyomor a legbiztosabb kenyere.

Álhumanismus a társadalmi védelemben.

Nyugodt lélekkel elmondhatni, hogy régen nem volt még olyan kérdés, mely jobban foglalkoztatta volna a társadalmat, mint az amelyet patronage néven hallunk emlegetni. Mintha évtizedek mulasztását akarná helyrehozni a társadalom, mintha felismermé kötelességét, melyet annyi időn keresztül elhanyagolt, öntubatra ébredt és keresi a tért, az alkalmat, hogy a társadalmi védelemből kivegye a maga részét. Annyi sokról elte tekintve korántsem kicsinylendő nyomatéka és sulya van e mozgalomnak s ez az, hogy az egész társadalom, mint ilyen összességében, egy vezérgondolatban összeforrva felismeri, érzi és tudja is erejét.

És egész természetes is, mert alapja e mozgalomnak az emberbaráti érzés é jövő nemzedékének a megmenté-e. E mind a két alap egyaránt közel [illegible] min [illegible] hez. Ugy tudja, azt érzi minden ember, hogy önszükségletét képezni gondolkodni a faj fentartásáról és ezen alapjában letagadhatatlan állati ösztön széppé nemessé válik a szerete által gyakorolt társadalmi védelem munkájában.

De nem szabad és nem lehet, hogy ez a merőben altruisztikus ösztön csak abban nyerjen kielégülést, hogy kiki csak a védelem munkáját gyakoroija es ebben a munkában az egyéni hajlamosság vagy hangulat vezesse, irányitsa cselekedetét; fel kell használni azokat az eszközöket, melyek az élet minden körülményei között, emberi számitás és tapasztalat szerint olyan alapokat raknak le az erkölcsi romlásnak kitett vagy züllésnak indult gyermek és fiatalkoru lelkében, melyek birtokában képessé teszik ezt majd az élettel való megküzdésre. Akaraterőt a testet a lelket megacélozó akaraterőt kell beplántálni a gyermek lélekbe. Hiszen miért bukott el a fiatalkoru az életküzdelemben? Mert nem volt ellentálló ereje Nem volt megállapitott, eléggé kifejlett foku és erejű energiája, melyben megkülönböztetni és ellen állani képes lett volna. Ezt az akaraterőt kell felkelteni, erős-é, ellen állóvá tenni, szilárdá tenni hogy csak azt is remélhessük, hogy az élet küzdelemben helyt álljon ujra el ne bukjék. És hogy érjük ez el? Bizonyára nem csupán a szeretettel, nem, hanem a következetes erélyel. mely erélyben a szeretet hajszálere. mint kőzetben a nemes érc, mindenkor felcsillámlik és a fiatalkoruval szemben követett eljárás, magaviselet mindig következetesen határozott. komoly és erélyes lesz. Nem mosolygásra. bársony tapintatu simogatásra, nem szánalomból akadt gyöngeségre van szükség első sorban, hanem nyilt tekintetre, támaszkodásra alkalmas kifogásra és józan látásra. Az életre kell nevelni, az életnek kell megmenteni a züllésnek indult jövő nemzedéket. Az életnek ahol puhaság, simogatás nem mindenkor vár reá, hanem a sors kemény ökölcsapása, mely ellen akaraterejével védekezni kell amelytől megszédülni, ujra elbuknia még sem szabad.

Álhumanismus az, a mely azt hirdeti hogy a nevelés eszköze testi fenyiték nem lehet. Álhumanismus az, amely az erkölcstörőjét öltö magára, mikor a barbarisma [illegible] a szemeiből, [illegible] lhet csak megalkotni s ezeket a valóságokat az élet, a tapasztalat jelöli ki mindannyik számára. Kétségtelen csalódás és kinos kiábrándulás vár reánk, ha azt hiszszük, hogy a gyermeklélek sejtelmeit, á ja alokra gerjedelmeit egyedül a szóval oktató nevelés avagy csak az erkölcsi prédikáció menti meg az elzülléstől, a megromlástól.

És sajnos. hogy a társadalmi védelem gyakorlati megvalósitását célzó miniszteri rendelet nem érvényesiti intézkedéseiben ezt a bevált módszert. Az iskolai fenyi ésnél kifejezetten kizárja a testi fenyitéket, a fiatalkoruak szabadságvesztés büntetés végrehajtásánál elfogadja ugyan, de annyira körülláncolta és korlátozza azt, hogy már ezáltal kizártnak tekinthető annak alkalmazása is.

Általánositani különösen a fenyiték e módjanál nem szeretünk. Nem szemforgatás, de meggyőződés mondatja velünk hogy a durvaság. a gorombaság nem eszköze a javitásnak. Hanem igenis állitjuk. hogy egyeni természet szerint, kellő időben, megfelelő mértékben és kiéhezhető szeretetből gyakorolt testi fenyiték nélkül hiába való a legszentebb törekvésünk, minden fáradozásunk.

[illegible] s hogy a házi fegyelem (értsd a testi fenyitéket) jogát a tételes törvény elismerte, szükségességét a gyakorlat megerősitette s még a humanismus jegyében született koráramát sem döntötte meg. Százszámra megy azoknak az itéleteknek száza, amelyben a házi fegyelem kötelességei sanctionálva van. Pedig azt sem lehetne általában mondani, hogy ezt a jogot csak züllésnek indult vagy romlás veszélyének kitett gyermekkel szemben alkalmazta, szülő, tanitó, mester egyaránt. Annál csodálatosabb, hogy a modern törvényhozás egyik legszebb hajtása; a büntető novella kivételt állapitott meg: tiltja a testi fenyitéket általában vagy nagyon, de nagyon korlátozza azt. Pedig hányszor, de hányszor áldó kéz az, amely üt, sujt s hányan tudjuk s érezzük, hogy ez az ütés szeretetből fakadt, szeretetből cselekedett. Avagy nem lenne szabad soha, de soha érezni ezt a szerető kezet azoknak, kik az erkölcsi bélyeget máraz ál viselik, hogy romlás veszélyének kitett, züllésnek indult, a társadalom védelmére szorult gyermekek és fiatalkoruak.

épen rossz. de jónak sem lehetett nevezni, mert Dunmayá-hoz vezetett, a bennszülött hadsereg egyik tisztének [illegible]

hasonlóan, épen nem volt penészvirág.

Phil lassan-lassan feloldott minden köteléket, mely Angliához füzte és Indiát kezdte hazájának tartani. Föltette magában, hogy nőül veszi a felföldi leányt és ott letelepedig. Ekkor 27 éves volt. Az anglikán vallás szertartása szerint nőül vette Dunmayát. A szomszéd telepitvényesek közül néhányan azt mondták, hogy Phil bolond, mások viszont ugy vélekedtek, hogy nagyon [illegible] volt s bár az angolokat nagyra becsülte, éles szeme volt férje gyengéi iránt. Gondját viselte urának s alig egy év leforgása alatt ruházkodás és viselkedés tekintetében elfogadható imitációja lett egy angol hölgynek.

Azonközben az emlitett levél ott hevert Ágnes irásztalában. O maga néha-néha rágondolt a szegény, elhagyott s a darjilingi kigyók és tigrisek közt görnyedve dolgozó Philre, aki fáradságos munkaja közben is táplálja a hiu reményt, hogy valaha az övé lesz. Férje fölért egy tucat Phillel, de szivbajos volt. Három évvel esküvője után, miután Nizzában és Algirban hasztalan keresett gyogyulást, Bombayba utazott, ahol meghalt és Ágnesnek visszaadta szabadságát. Miután ez istenfélő asszony volt a halálbeteg s a helyen, melyen ez bekövetkezett, a gondviselés útmutatását látta s midőn a csapás után magához tért, elő vette Phil levelét a stbekkel, ujra ujra elolvasta s számtalanszor megcsókolta azt. Bombayban azalatt [illegible] ura volt férje vagyonának. mely nem volt csekély s Phil — kéznél volt, természetesen nem szép, sőt illetlen dolog volt. hogy Ágnes reményhősnőhöz hasonlóan fölkerekedett Phil keresésére, hogy felajánlja neki kezét és vagyonát.

Megtalálta. Egy teljes hónap kellett neki ehhez, mert az ültetvény nem annyira a darjilingi, mint a kamgrai kerületben feküdt. Phil alig volt meghatva, de Dunmaya nagyon hasznos volt hozzá.

A borzasztó és kellemetlen a dologban az. hogy Philt, aki nem érdemli meg, hogy az ember kétszer rágondoljon, Duhmaya szerette és szeretni fogja, de még jobban Ágnes, akinek ugy látszik, tönkretette egész életét.

S még ennél is rosszabb, hogy Dunmaya tisztességes embert farag belőle, aki végül még az ő befolyása következtében megmenekül az elhatározástól.

Pedig megérdemelné, hogy az ördög elvigye.

Alhumanismus. A szeretet gyökere a szivben van, ereje tettekben nyilatkozik meg s ezt a szeretetet joga van érezni mindenkinek, ki e földre megszületett.

Levél a szerkesztőhöz.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Becses lapjának pár héttel ezelőtt megjelent egyik számában Kossuth Ferencnek egy levele közöltetett, amelyben tudomásul veszi, Dr. Ostffy Lajos jelöltetését. E levél eredetére nézve az igazság érdekében a következőket tartom szükségesnek nyilvánosságra hozni.

A celldömölki választókerület függetlenségi pártja a képviselőjelölést már rég időtől fogva akként szokta megejteni, hogy összehivta az ugynevezett végrehajtó vagy nagybizottságot a mely a pártvezetőségből t. i. elnök, alelnők, jegyzők és az egyes községekből megválasztott bizalmi férfiakból áll. Ezen bizottságot a párt Celldömölkön nem régen tartott közgyülésén ismételten ujra meg is alakitotta.

A képviselő választások közelségére való tekintetből a part elnöke dr. Porkoláb Mihály a pártvezetőséget január hóban értekezletre hivta össze, a melyen két jelölt ajánltatott és pedig Dr. Maróthy László és Dr. Ostffy Lajos, a vezetőség többsége Dr. Ostffy mellett foglalt állást Én mint a párt egyik alelnőke az értekezleten azon eloterjesztést tettem. — hogy mivel mi alig egypáran mint a vezetőség tagjai ugy sem vagyunk jogositva a jelölés dolgában döntő határozatot hozni s igy esetleg valakit a párt többségének nyakára eröszakolni, mert a képviselőjelölt személyének megállapitása a párt nagy végrehajtóbizottságának a hatáskörébe tartozik — az elnök hivja össze a nevezett bizottságot és ez döntsön a kérdésben,

Arról, hogy az értekezleten történtek Kossuth Ferencel mint a központi vezetőség elnökével közöltetnek, emlités egyáltalán nem történt és igy ez jogasan nem is volt oda bejelenthető, de ha már közöltetett is, az igazság érdekében a kellő értelmében kellett volna közölni, hogy dr. Maróthy László jelöltetéséről a központ szintén tudomást vehetett volna. Igy történt azután, hogy a párt elnöke a központi vezetőségnek csak Ostffy jelöltetését hozta tudomására, Maróthy jelöltetését pedig egyszerüen elhallgatta, s egyszersmind Kossuth Ferencnél Ostffy részére ajánló levél kiadását eszközölte ki. Miután ezekből lattam, hogy a párt elnöke a vezetőség egy részének tudtával ily módon a párt választmányának valóságos kizárásával igyekezett Ostffy jelöltetését a pártra ráerőszakolni, nem vártam tovább hanem bejelentettem dr. Maróthy jelöltetését Kossuth Ferenc párt elnök urnak, ki a jelölést iudomásul véve hozzám a következő levelet tntézte:

Tisztelt Alelnök Ur!

Válaszul a hozzám intézett megkeresésére és bejelentésére van szerencsém önnel tudatni, hogy Berzsenyi és Porkoláb pártelnök mielött Maróthy jelöltetéséről hirt kaptam volna, nálam mint a központ elnökénél Ostffy jelöltetésének elfogadását szorgalmazta, aminek természetesen nem volt semmi okom eleget nem tenni, és a számára kért ajánló levelet ki nem állitani.

Azonban minthogy a pártközpontjának állandó és megváltoztathatatlan elve az, hogy a midőn pártunkhoz tartozó két jelölt áll egymással szemben a párt központja teljesen semleges marad, ebből kifolyólag, ha tudtam volna azt, hogy a kerület egy része Maróthyt lépteti fel, pártunk programmjával, az emlitett ajánló levelet éppen ugy nem adhattam volna meg, mint ahogy Maróthynak nem adhatok most hasonértelmü levelet, mert mind a két jelölttel szemben egészen egyenlő magatartást kiván a központ követni, semlegességét a legteljessebb mérvben fenntartani óhajtja és bármelyik jelölt lesz megválasztva, pártunk a megválasztottat örömmel fogadja. Hazafias üdvözlettel vagyok tisztelő

igaz hive
KOSSUTH FERENCZ
elnök.

Azt hiszem a fenti levél eléggé megvilágitja az általam rajzolt képet. Szükségesnek tartottam ezt a nyilvánosságra hozni, mert Maróthy személye nem szorult ugyan arra, hogy mellette hirlapi reklám cikket irjanak, de az igazság felderitése mindenkinek erkölcsi kötelessége, annál inkáb nekem mint a párt egyik alelnökének, aki a tisztségnél fogva a párttal szemben kötelezettségekkel tartozik.

Kiváló tisztelettel
Dr. HETTHÉSSY ELEK
a függ. Kossuth párt alelnöke.

UJDONSÁGOK.

— **Jelölés az apátság betöltésére.** Hajdu Tibor dr. panonhalmi főapat a celldömölki apátságra a választást március 18-ára tüzte ki. Jelöltek Hollóssy Rupert esztergomi főgimnáziumi igazgató és Lingl Valérián balatonfüredi igazgató. Tehát még a husvéti ünnepek előtt be lesz töltve apátságunk, azonban a megválasztott apát csak juniusban fogja celldömöllkön elfoglalni székhelyét.

— **Hernyóirtás.** Községünk elöljárósága figyelmezteti a birtokosokat, hogy a gyümölcsfakról a hernyófészkeket elpusztitsák. A hanyag gazdákat pénzbüntetéssel sujtják.

— **Szivárvány.** Gyönyörü látványban volt részünk mult vasarnap délután mindannyiunknak a Kemenesalján. 5—6 óra között az eső után kiderült az idő és a lenyugvó nap gyönyörü kettős szivárványt tükrözött az égre. Az idén már másodszor volt részünk mindezekben gyönyörködni, hogy azonban jóra fog e vezetni a dolog, az még a jövő kérdése.

— **Uj főispán.** A hivatalos lap mult vasárnapi száma közli, miszerint Ő Felsége, a király Békássy István dr. földbirtokost a miniszterelnök előterjesztésere Vas-vármegye és Szombathely r. t. város főispánjává kinvezte

— **A Lucernás uj veszedelme.** Francia és Olaszországból ujabban lucerna magot szállitanak Ausztria-Magyarországba s több kereskedő ezen külföldi termékkel akarja gazdáinkat ellátni. Gazdasági intézetek kiserletet tettek a különféle származásu lucerna magokkal s arra a meggyőződésre jutottak, hogy a magyar lucerna a legjobb, mert az idő viszontagságainak legjobban ellent tud állani, egészen tél álló és igen dus növényzetet ad, mig az egykor oly hires Provencei lucerna mag, — miután a hirhedt turkesztáni mag után nyeretett, — nemcsak, hogy sem a fagyot, sem a szárazságot ki nem birja, hanem azonkivül rendesen megtámadja a lisztharmat és ez annyira elgyengiti a növényeket, hogy a fejlődésben nagyon is visszamarad s legfeljebb csak egyharmadrész annyi hozamot nyujt, mint a hazai lucerna. Különben gazdaink figyelmét ezen különféle káros következményekre Mauthner Ödön magkereskedőnk ugy több rendbeli cikkeiben, mint árjegyzékében állandóan ébren tartja.

— **Milyen idő lesz?** A jelenlegi szokatlan enyhe időjárást „Meteor" az üstökös járásokból eredő elektromos hatásoknak tulajdonitja. Márc. hónapra következő a jóslata: Március legerősebb hatásu változási napjai: 8, 13, 18 és 26-iakaiak. Ezek közül a 8 enyhe, a 13 hideg. csapadékos, 18 változó. inkább enyhe és 26 száraz, szeles és hideg jellegü.

— **Alkoholisták figyelmébe.** A főváros közelében, Dunaharasztin, Pest megye, gyönyörü szép helyen fekszik a „Park Szanatorium, amely jóformán egyedülálló és nélkülözheteten szanatorium alkoholisták részére. A szanatorium már eddig is nagy sikerre tekinthet vissza, mert az ott elhelyezett betegek teljes gyógyulást találtak. A betegek kitünő diettaszerü ellátásban részesülnek és egyuttal mindennemü testi és szellemi szórakozásban is részük van. Az árak szolidak, mérsékeltek. Felvilágositással és prospektussal készséggel szolgál: Park Szanatorium Igazgatósága, Dunaharaszti, Pest megye.

— **A főváros egyik legfontosabb egészségügyi intézete** dr. Batiztalvy István Zoltán egy. tanár Pest vm. t. főorvosának az operativ és müfogászat speciálistájának fogorvosi intézete (Károly körut 3 sz.) A főváros ezenjoggal egyedülinek mondható ily nemü intézményének, melyben évtizedeken keresztül száz és százezer fogbetegség kezeltetett, csakis e célra átalakitott helyiségei a közegészségügy és operativ kivánalmainak megfelelően a legmodernebbül vannak berendezve. Évek óta jól begyakorolt mütői az igazgató személyes közremüködésevel egész nap reggel 8 órától este 7-ig nyujtanak biztos segélyt a fogfájás kinzó betegsége által gyötörtetteknek. Az intézet laboratoriummal és technikai mühellyel van összekötve, hol a legjobb rendszerü müfogpótlások készülnek és minden kellemetlenség nélkül helyeztetnek be. Mérsékelt árak. Lévelekre az intézet készséggel válaszol.

— **Tilos a husszállitás.** Szombathelyre hatósági bélyegzés nélkül. A szombathelyi rendőrkapitányság ugyanis miután többször tapasztalta hogy a vidékbeli kösségekből husnemüket szállitanak be anélkül, hogy igazolnák a husnak egészséges állattól való származását: figyelmezteti a vidékbeli husszállitókat, hogy csak hatósági bélyegzővel és igazolvánnyal ellátott husmüek vihetők be, ellenkező esetben a hus elkoboztatik.

— **Foglyok meglátogatása az ügyészségi fogházban.** A szombathelyi ügyészség ugy határozott, hogy a központi fogházban letartóztatott foglyokat meglátogatni és azokkal beszélni csak minden hó 1-ső vasárnapján lehet. A husvéti a karácsonyi és Szent István napi kedvezmények érvényben maradnak.

— **Lóher és lucerna magvakat** termesztes céljából csakis az arankamentességet igazoló hatósági ólómzárral ellátott zsákokban szabad árusitani. Az ezen szabály ellen vétők érzékeny büntetéssel sujtatnak.

— **A Jánosházai Takarékpénztár** és Jánosházavidéki Takarékpénztár az ottani „Malbisch Arumin (mezteleneket felruházó) egylet céljaira 50—50 koronát adományoztak, mely jótékonyságért ez uton is hálás köszönetet mond az egylet elnöksége.

— **A celldömölki kaszinó közgyülése.** A celldömölki kaszinó e hó 16-án rendkivüli közgyülést tart, amelynek során Gácser József plébános a kaszinó megbizasából emlékbeszédet mond Szentimrey Márton, a kaszinó elhunyt disztagja felett. A rendkivüli közgyülésen megállapitják, a kaszinó házi estéinek sorát és az első teaestélyt április 2-ára fogják kitüzni.

Kiadó lakás.

Celldömölkön, a dömölki utcában, ujonnan épült házban kiadó egy három szobás lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel. Bérbe venni szándékozóknak bővebb értesitést ad a tulajdonos:

Szalay József.

Hirdetmény.

Alulirottnál, Egyházashetyén február hó 27-én, esetleg az utánna következő vasárnap is, reggel 9 órakor kezdődőleg önkéntes árverés tartatik, amelyen gazdasági eszközök (szekerek, ekék, boronák, hengerek, vetőgépek, szecskavágó járgány stb.) adatnak el.

Ugyanott őszi, tavaszi szalma, s 600 kéve rázott zsupp és takarmány, valamint circa 100 qu. burgonya is van eladó.

Egyházashetye, 1910 febr.

Tompos Zsigmond.

Építési iroda.

Tisztelettel van szerencsénk a m. t. épitető közönség b. tudomá sára hozni, hogy Celldömölkön

épitési irodát és vállalatot létesitettünk.

Elvállaljuk mindennemü gazdasági épületek és bérházak tervezését a legkényesebb izlésnek megfelelőleg a legmodernebb kivitelben; ugyszintén ezeknek természetben való kivételét, valamint kőrkemencék épitészet, csatornazások, atalakitások és tatarozási munkalatok elkészité sét a legjutányosabb árban.

A készitendő munkálatok szakszerü és pontos kiviteléért az épitészet terén eltöltött hosszas gyakorlatnak kezeskednek, — egyedüli tőtörekvésünk oda fog irányulni, hogy a n. é. épitető közönség l e g k é n y e s e b b igényeink is megfelelhessünk.

A m. t. épitető közönség szives pártfogását kérve maradtunk.

kiváló tisztelettel

Horváth Testvérek

kőmüves mester épitési vállalkozók

Celldömölk, Dömölki-utca.

Schleiffer ház.

A Halley – Üstökös

megjelenése nem oly nagy szenzáció, mint

özv. Krausz Ignáczné

(Celldömölk, Főtér.)

cipőraktárának tavaszi és husvéti fess, elegáns cipőujdonságainak olcsó árai. Keszközöljön próbavásárlás', mindezekről meggyőződik.

SZŐLŐOLTVÁNY ELADÁS

Akiegészséges, olcsó, szép szőlőt akar, bizalommal forduljon

VITYÉ MIKLÓS

lelkiismeretesen vezetett oltványtelepéhez **Ős-Csanádon** (Torontálmegye) ahol szokvány minőségü I. rendü fás, gyökeres és sima zöldojtványok, bor és csemegefajok, valamint amerikai sima és gyökeres szőlőv. szők, nemkülönben ugyanazon fajok II rend. osztályzatban a legolcsóbb árban kaphatók.

Gyümölcsfa és rózsaoltványokban nagy választó

Faj és árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve

A számos elismerő levél közül itten csak egy:

Örömmel értesitem, hogy a küldött szőlő oltványok szépek és jók voltak, kivétel nélkül mind szépen fakadtak s gyönyörüen fejlődnek. Az eredménnyel nagyon megvagyok elégedve miután az az ön éreeme. fogadja érte köszönetemet. Tisztelettel,

Nagyszentmiklós 1909 julius 1.

Lukó László
kir. járásbiró.

Kemenesaljai közgazdasági Hitelbank r. t.

áruosztálya Celldömölk

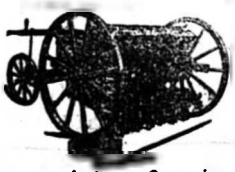

a Magyar kir. államvasutak gépgyárának ugy a Ganz és Tsa részv. társ. motorosztályanak kerületi képviselése és mintaraktara.

Fioktelepek: Muraszombaton, Sárváron, Veszprémben, Csornán, Dombovaron, Sopronban, és Zalaegerszegen.

Mindennemü gazdasági gépek és szükségleti cikkek raktára.

Ajánlja a legjobb és legujabb szerkeszettü vetőgépeket, talajmivelő eszközöket, cséplő szerelményeket ugy motor, mint gőz és járgány hajtásra. Állandó nagy raktár műtrágya, műtakarmány, zsák, ponyva, olaj, kenőcs, kötélnemüek és mindenféle gazdesági cikkekből.

Szőlő-oltványokat

amerikai sima és gyökeres veszőket különféle fajokban szallit, fajtisztaságért jótálva, legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbizhatóbbnak ismert:

KÖRÖSLÉNYI

ELSŐ SZŐLŐOLTVÁNYTELEP

Tulajdonos:

Szapari Prigyes Mudgyes 71. szám. (Nagykőrösi-m.)

Tessék képes árjegyzéket kérni:

Az árjegyzékben találhatók az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, ennélfogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől ugy szó, mint irásbolileg bizonyságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbizhatóságáról.

Gümőkór (tüdő)

köhögés, szamárköhögés, influenza és a légzőszervek bajainál

az orvosi kar kiváló eredménnyel alkalmazza a

SIROLIN „Roche"-t.

SIROLIN „Roche"-t kellemes ízű és kiváló hatása folytán szívesen szedik. Gyógyszertárakban eredeti SIROLIN „Roche" csomagolást kérjünk és hatásosan utasitsunk vissza minden pótkészitményt.

Sirolin irodalmat Díjtalan kivánatra ingyen és bérmentve küld

F. Hoffmann-La Roche & Co. — Wien III/I. Neulinggasse 11.

Nyomatott a kiadótulajdonos „Vörösmarty"-könyvnyomda és hirlapkiadó-vállalat gyomaiban Decemberben 1910.